

Hospitals de Catalunya

L'Hospital de Sant Joan de Balaguer

per

V. SANUY I RUBIES

No hi ha dades lluminoses respecte a la data de creació de l'Hospital. Una relació feta per l'Ajuntament l'any 1870 per encàrrec del govern civil respecte als establiments de beneficència diu, referint-se a l'Hospital, que no se'n sap el fundador per ésser de temps molt remot ¹. Una nota trobada assenyala que fou començat l'any 1480 i eixamplat l'any 1770 ². En canvi segons fa notar Pou ³ ja en el segle XIV se'n fa menció en diversos escrits. L'any 1344 posseïa dit Hospital una propietat al Corb ⁴ i l'any 1346, el 17 de juliol, fou feta una venda per Berenguer de la Torquesa "hospitaler i donat de l'hospital de Sant Joan de Balaguer", amb consentiment dels pahers a favor de Guillem Màs, abat d'Ager, d'una peça de terra situada al terme de la torra de Covet (Menarguens) de la quel peça el dit abat ja en cobrava tres diners de censos. La venda tingué per objecte crear un censal per a l'Hospital i fou feta pel preu de 70 sous acrimontesos ⁵.

Pou suposa que tal vegada al principi era propietat i de fundació dels Joanites, els quals, a faisó dels Templaris tenien grans possessions a

Catalunya ⁶. Aquests últims posseïen a Balaguer en 1928 no pocs molins que després foren venuts pels vocals de llur capítol general a Bernat de Torà.

L'any 1695 es cometé un robatori al sagrari de l'Hospital. Fou robat el globus pixis i sagrades formes. El lladre que resultà ésser l'hospitaler fou agafat a Barcelona trobant-se-li els objectes robats. Es deia Joan Freixa i l'executaren a Barcelona mateix i el 3 de gener de l'any 1696 vingué a Balaguer un comissionat reial junt amb l'executor de la sentència el qual portava en una caixeta el cap i mà dreta de l'executat, quals coses foren posades dalt d'una pica i passejades per la ciutat i després posades dins d'una gàbia de ferro penjada al pont. Tot això causà molta horror ⁷.

Segons el llibre d'Estima ⁸, o d'amillament l'Hospital confrontava l'any 1699, data de l'amillament, amb la casa i forn de Francesc Corcó, amb la casa de Josep Argó, amb la de Jaume Cusola i amb l'edifici de l'Ajuntament.

Una nota trobada ⁹ diu que l'any 1778 s'hi feren obres d'eixamplament. No hem tingut manera de comprovar-ho. El que si hem trobat i

¹ Arxiu de Balaguer, estant P., carpeta 38.

² Aquesta nota segurament feta per Maties Vall qui devia trobar en algun indret la cita de la fundació i eixamplament, no ens ha estat faedor de comprovar-la malgrat els nostres intents.

³ Pou. *Història de Balaguer*, pàg. 73.

⁴ Arxiu d'Ager, núm. 1362.

⁵ Arxiu d'Ager, núm. 1325.

⁶ Pou. *Història de Balaguer*, pàg. 73.

⁷ Arxiu municipal de Balaguer, *Llibre de coses memorables i de exemplars de la ciutat de Balaguer*, pàgines 24 i 25.

⁸ Arxiu municipal de Balaguer, *Llibre de la Estima*.

⁹ Arxiu municipal de Balaguer, estant P., carpeta 38.